

Inserati se sprejemajo in velja trislopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija na Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " — "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Liogovih ulicah šte. 7.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Sv. oče Leon XIII.

Neki kardinal je enkrat rekel: Kdor ne veruje v sv. Duh, naj pride v konklave, (ki ima voliti novega papeža), in prepričal se bo, da res sv. Duh vodi in vlada sv. cerkev. Ta resnica se je prav očitno pokazala tudi pri volitvi višjega glavarja cerkvenega, ki se je te dni vršila v Rimu. Že v sredo, 20. t. m., zvečer prinesel nam je telegraf veselo novico, da je bil za namestnika Kristusovega in najvišjega glavarja sv. katoliške cerkve pa naslednika Pijevega od kardinalov omenjenega dne izvoljen kardinal kamornik **Joahim Pecci**, ki si je kot papež izbral ime Leon XIII. Liberalni listi so silno veliko pisarili o razporu med kardinali in oporekanju nekterih posvetnih vlad, ter konklavu napovedovali dolgo zborovanje ali celo razkolništvo. Katoliški listi so iz zanesljivih virov ta poročila zaznamovali kot izmišljenjavauja prismojenih možganov liberalnih sporočevalcev, in nenaavadno hitro dovršena volitev novega papeža, ki ga v zgodovini cerkveni skoraj nima enakega zgleda, katoliškim novinam prav daje. Kardinali so se v ponedeljek 18. t. m. zbrali v konklavu, 19. t. m. so dvakrat volili in pri tretji volitvi 20. t. m. je bil od navzočih kardinalov Joahim Pecci za papeža izvoljen s 44 — glasovi. Bog, ki je v svoji neskončni previdnosti Pija IX. poklical k sebi v takem času, ki je bil za Pija in za sv. cerkev zaradi raznih vnanjih dogodkov naj ugodnejši, kakor smo nedavno omenjali v posebnem članku „Kaj bo pač zdaj“, pokazal je tedaj tudi pri volitvi njegovega naslednika, da on skrbi za svojo cerkev ter jej daje takega pastirja, ki ji je v sedanjih jako hudih in britkih časih najbolj primeren in potreben.

Da so novi papež Leon XIII. res mož po volji božji, pričča kratek posnetek iz njihovega dosedanjega življenja.

Papež Leon XIII., prej Joahim Pecci, so se rodili 2. marca 1810 v Karpinetu škofije Agnagniske v nekdanjih papeževih deželah od stare patricijske rodbine.

Dovršivši študije v rimskem kolegiju (Collegium Romanum), vstopil je mladenič v akademijo plemenitih duhovnikov in je študiral pravo in bogoslovje. Papež Gregor XVI. imenoval ga je 16. marcija 1837 za hišnega prelata in poročevalca (referendarja) Signature. Nedavno potem poslal ga je kot delegata v Benevent, kjer je deželo očistil silno drznih tolovajev; enako odločnost je razodeval v Spoletu in Perugia, kjer je bila nekega dne videti izvanredna prikazen, da so bile vse ječe prazne. Gregor XVI. so hoteli poplačati zasluge njegove in so ga 17. januarja 1843 povzdignili za nadškofa v Damiatu (in partibus infidelium) ter imenovali za svojega nuncija v Bruselju, kar je bilo kralju Leopoldu I. jako po volji. Že čez tri leta so ga ravno isti papež iz Bruselja zopet poklical izvolivši ga 19. januarja 1846 za nadškofa v Perugia. Papež Pij IX. pa so ga v konzistoriji od 19. decembra l. 1853 imenovali za kardinala sv. rimske cerkve in mu podelili naslov sv. Krizogona. V ravno istem kon-

zistoriji so imeli sv. oče slavni ogovor „In apostolicae sedis fastigio“, v katerem so kardinalom razkladali, koliko potrepljivosti da so imeli s piemonteško vlado, ki jim pa to povračuje s tem, da z nogami tepta pravice sv. cerkve. Pa rekli so, da jim zaradi te pohlevnosti in prizanesljivosti ni žal, odločno so pa oporekali, da bi kedaj sprejeli kakšne prošnje, ki bi bile nasprotno dostojnosti in pravicam sv. stolice.

Kot nadškof v Perugia vladal je svojo škofijo enako čvrsto kakor papež Pij IX. vesolno cerkev, ter je pisal dve znameniti pismi italijanskemu kralju Viktorju Emanuelu. V prvem pobija civilni zakon, kterega je bil minister Pepoli vsled nekega čudnega ukaza naložil prebivalstvu v Umbriji, v drugem pa krepko oporeka prognanstvu kamalduškinih mnihov na Monte Korona in drugih redovnikov. Tudi je bil izdal izvrsten pastirski list o najnavadnejših zmotah proti veri in krščanskemu življenju. Glavne zmote, proti kterim je z apostolsko gorečnostjo povzdignil svoj glas, izvirajo po njegovem mnenju iz skritega racijonalizma in iz načel novošegnega liberalizma, in med njimi se zlasti odlikujejo preklinjevanje, neposvečevanje nedelj in praznikov, razuzdanost, branje slabih knjig in malomarna izreja mladine.

Kot nadškof v Perugia imel je kardinal Pecci ali sedanjji papež Leon XIII. tudi neko pravdo „zarad hujskanja k zaničevanju in nezadovoljnosti proti državnim postavam italijanskim.“

Leta 1862 so bili namreč vsi kofiji Perugijski trije nesrečni svečeniki, ki so bili pitani z bojazljivostjo, ker niso hotli podpisati slaboglasne Pasaglianske adrese, ktera je svetovala papežu, da naj se radovoljno znebi časnega gospostva. Trije svečeniki so na to tožbo odgovorili z razglasom, tiskanim v „Gazzetta del Umbria“ 15. julija omenjenega leta. Ti nesrečni so rekli, da so ravno nasproti podpisali drugo obširno peticijo v Gioia di Bari, ki je še bolj bogoskrunska od une, ki je zbrana v Torinu, ter so pristavili, da jo imajo pri rokah, ako je koga volja podpisati jo. Škof tega pohujšljivega ravnanja ni smel pustiti brez kazni. V očetovskem pismu je kardinal posvaril te brezvestne duhovnike ter jih opominjal spominjati se svoje vesti in upajoč, da bodo sami spoznali potrebo strinjati se s povelji cerkvenimi, prepovedal jim je za toliko časa cerkvena opravila, dokler te svoje dolžnosti ne bodo izvršili. Namesto da bi se bili dobrohotnej želji svojega višjega pastirja vdali, izročili so njegovo pismo posvetni gosposki, ki je pričela pravdo proti škofu, češ, da je hujskal k zaničevanju obstoječih razmer. Pa preiskovalni sodnik ni našel nobenega vzroka za tožbo in sodnija je razsodila, da naj se tožba zavrže. Proti tej razsodbi pritožila se je posvetna oblast do višje sodnije v Perugia, ki je natančno preiskala vsa pisma in izvrstnega višjega pastirja spoznala za nedolžnega. Posebno skrb imel je kardinal nad-

škof za dobro odgojo svojih duhovnikov ter je za nje ustanovil akademijo sv. Tomaža, kateri je ves čas sam ostal predsednik. Ko je italijanska vlada odpravila semenišče, sprejel je gojence v svojo palačo ter je živel v sredi med njimi in jih tudi pogostoval pri svoji lastni mizi.

Ko je lanskega leta umrl kardinal kamornik De Angelis, ugibali so in ugibali, kedo da postane njegov naslednik. Služba kardinala kamornika je namreč ena najimenitnejših, ker po smrti papeževi do izvolitve novega papeža kardinal kamornik vodi vlado sv. katoliške cerkve in vse za volitev novega višjega pastirja potrebne reči določuje. Ta služba je pa še zlasti težavna v sedanjih za sv. cerkev jako burnih časih. Splošno se je sodilo in po raznih časnikih pisarilo, da je za to jako važno službo odločen kardinal Anton Maria Panebianco. Toda Pij IX., ki so vedeli z bistrim očesom za vsako službo izbrati najpripravnejšega moža, izvolili so za to preimenitno mesto kardinala Peccia ter so to izvolitev kardinalom razodeli v konzistoriji od 21. septembra 1877, pri katerem se je takoj pokazalo, da so sv. oče pravo zadeli. Ko so namreč zbrane kardinale o tej svoji izvolitvi vprašali: „In kaj se vam zdi?“ odgovorili so vsi navzoči z glasnim ploskanjem in prvi, ki je temu imenovanju pritrdil, je bil kardinal Panebianco; naj manj zadovoljen s to izvolitvijo pa je bil kardinal Pecci sam, ker je njegova ponižnost med vsemi čednostmi največa, ki kinčajo njegovo blago dušo. Ker je moral vsled novega posla večidel bivati v Rimu, določili so Pij, da je namesto njega nadškofijo v Perugia vladal tamošnji stolni korar msgn. Laurenti.

Kako modro in previdno da se je kardinal kamornik obnašal po smrti Pijeve, omenjali smo v spisih o dogodkih, ki so se v tem času godili v Rimu, in nam tega ni treba zopet ponavljati, pač pa hočemo še nekoliko omeniti njegovih lastnosti in čednosti, da ga bodo verniki tem bolje in vsestransko poznali. Kardinal kamornik Pecci (sedanji papež Leon XIII.), pravi „Unita“, po kateri smo posneli te črtice iz njegovega življenja, je bil eden najbolj znamenitih udov sv. kardinalskega zbora ne samo vsled svoje imenitne službe kot kardinal kamornik, ampak tudi vsled svojega značaja, svoje odločnosti (eneržije), modrosti, in svojih

izvrstnih čednosti. V njem se primerno strinjate ljubeznjivost aposteljna in resnoba vladarjeva, on se ve tako vesti, da ga morajo ljubiti, pa se ga tudi bati. Postave je visoke, pa suh kakor puščavnik. Glavo ima jako lepo, in je krepkega, odločnega in skoraj nekoliko voglatega obličja. Glas je doneč in lep. V svojem občevanju z ljudmi je priprost, ljubeznjiv, duhovit, pa resen, mogočen in veličasten pri javnih opravilih in skoz in skoz prešinjten od svetosti in imenitnosti svojega poklica. V najtežavnijih in najimenitnejših okoliščinah, ki so se mu primerile, bil je vedno mirnega duha; zraven tega je učen, izobražen, olikan v političnem oziru jako previden, in precej izvrsten pesnik. Proti županom, prefektom in italijanskim gosposkam znal se je tako vesti, da jim je imponiral in jih vselej ugnal. Noben vradnik sedanje vlade italijanske ni smel stopiti čez prag njegove hiše, in priti k njemu, vendar pa so ga tudi posvetne gosposke zaradi gori omenjenih njegovih lastnosti jako čilale in spoštovale, kar je menda liberalnim listom povod, da ga prištevajo k tako imenovani zmerni stranki. Ker mi svoje sodbe ne delamo po izrekih liberalnih časnikov, ampak po dejanskih razmerah, smemo iz tega, kar o dosedanjem delovanju novega papeža Leona XIII. vemo, sklepati, da je Bog svojo cerkev izročil izvrstnemu možu, ki se bode njegovi čedi skazal dobrega pastirja in vednega naslednika Pija Velikega.

Ministerstvo pa državni zbor.

V državnem zboru vršil se je 19. t. m. pri colni obravnavi eden tistih prizorov, ki nam čudovito pojasnuje razmere med sedanjo vlado in vstavoverno stranko. Denarni minister je opravičeval vladine colne predloge ter povdarjal potrebo, da se morajo sprejeti, ker mu bode le na ta način mogoče vravnati državni proračun. Baron Walterskirchen mu je na to očital nedoslednost, sklicevaje se na to, da je pri drugih prilikah vse drugači govoril, ter je svoj govor sklenil z besedami, da se človeku, ki laže ne verjame, tudi če resnico govori. Podpredsednik Pillerstorff je govornika pokaral, češ, da je vendar le odveč ministerstvu očitati laž, ministerski predsednik Auersperg pa se je krepko potegnil za svoje tovariše, rekši: „Nekaj dni je še le preteklo, ko

sem imel čast naznaniti, da smo vsled najvišjega poklica, ki se je obračal do našega rodoljubja zopet zaseli svoje sedeže. Da je res mnogo rodoljubja potrebnega na teh sedežih ostati, podučil nas je, mislim, današnji dan dovolj. Ene reči pa vas zagotovem — in to rečem v imenu vseh tovarišev, ker smo tudi v tem solidarični —: kadar bode ta britki kelih prišel in bomo zopet sedeli na poslaniških klopih, se ne bomo nikdar posluževali takega parlamentarničnega boja, kakor se je to danes godilo.“

Ko je bila lakota v Izraelu, rekla je revna udova preroku, ki je bil k njej poslan, tužno in resignirano: „Le malo moke in olja še imam; pojdem in skuham, da to pojéva z mojim sinom in potem umrjeva.“ Skoraj tako obupno se glasijo besede, ki jih je govoril knez Auersperg, odbijajoč napad poslanca Walterskirchna; govoril je skoraj, kakor bi bil hotel reči: Kaj nam grenite še zadnje ure našega ministrovanja! Saj ne bomo več dolgo vladali. Pomagajte nam, da izpijemo grenko čašo te avstro-ogerske nagodbe. Saj bomo takoj odstopili, ko se ta dožene! Ministerstvo se je zavezalo, da se bode colnina sprejela po vladinem nasvetu. To pa se ni zgodilo, ker jo je zbornica sprejela po nasvetu odsekovem, ki jo je zdatno znižal. Če tudi vsled tega ministerstvo še ne bode odstopilo, vendarni dvombe več, da bode pa moralo po končanih obravnavah odstopiti; saj nam to pové ministerski predsednik sam. Tudi ministerstvo nima nobenega zaupanja več in naloženo mu je samo še, da dovrši pred svojim odstopom dogodbo z Madjari, ker je ono obravnave pričelo. Kdo pa pride za Auerspergom? Ali se ima sistema spremeniti? Skoro gotovo bo kaj takega. „Morgenpost“ je pisala že pred jednim tednom, da se mora država v svoji notrajnosti učvrstiti, če hoče misliti na boj z Rusijo. Ali se bližamo spravi s Slovani, s Čehi, Hrvati, Slovenci? Ali se bliža federalizem z Hohenwartom? Kaka druga sprememba bi bila mogoča? — To so vprašanja, ki se nam usilujejo pri omenjeni izjavi Auerspergovih. Ne moremo si misliti, čemu bi odstopili ustavoverni ministri, da bi prostor naredili drugim ustavovercem. V vsakem slučaju se bližamo važnim dogodkom. Naši nasprotniki jih vidijo priti s strahom in trepetom, mi pa bodočnosti veselo v obraz gledamo, ker nemamo

Kako se novi papež krona?

Med slovesnostmi, ki se vrše po izvolitvi novega papeža, je tudi kronanje novizvoljenega višjega glavarja, ki je bilo nekdanj, ko so bili papež tudi posvetni vladar rimski, jako sijajno in slovesno.

Navadno papeža v nedeljo ali kak praznik kronajo. Ta dan se podá papež v slovesnej procesiji iz Vatikana v Petrovo cerkev. Papeža nese v prelepem stolu dvanaest v damast in žamet oblečenih služabnikov. Vse duhovske in deželske gosposke Rima ga spremljajo.*) Pri velikih vratih cerkve stoji prestol pod krasnim nebom, na kterega se papež vsede in kjer mu prvi kardinal Petrove cerkve po latinsko srečo vošči. Potem mu vsi duhovni te cerkve nogo poljubijo ali kušnejo. Potem se vsede sveti oče zopet na stol in zdaj ga v ozaljšano cerkev nesó. Pri oltarju sv. rešnjega Telesa, ki je izpostavljeno, stopi papež s stola, poklekne na klopico, ki je z rudečim žametom prepeta in nekoliko moli. Ko se potem s kapo na glavi

zopet na stol vsede, procesija v kapelo sv. Jurja gre, ki se Klemenova kapela imenuje. Tu zapusti sveti oče sedež, moli na nizkej klopici in gre potem na prestol, na kterem tako imenovano obedienco (ali pokorščino) sprejme. Kardinali mu namreč stojé roko, patriarhi klečé nogo in koleno in spokorniki Petrove cerkve klečé nogo poljubijo. Potem oblečejo med molitvami papežu prelepo mašno obleko, pa tudi drugi pričujoči duhovni denejo spodobno cerkveno oblačilo ná se. Potem dene tehant kardinalov papežev prstan svetemu očetu na prst in mu podá tudi posodico s kadilnico, da kadila v njo nasipa. Zdaj se vzdignejo k velikemu oltarju. Med potjo se približa poglavar strežnikov svetemu očetu s srebrno palico, na ktere koncu je kodelica prediva navezana, zažge predivo s svečo in med tim, ko se prikloni in goreče predivo kviško drži, govori pomenljive besede: „Sveti oče! Tako zgine vsa veličast svetá.“ — To zažiganje prediva se še dvakrat ponovi, preden sv. oče k velikemu oltarju pride. Tu se neizrečeno slovesno velko opravilo obhaja. Oltar stoji sred cerkve, ravno pod visoko kuplo. On je sredi vsih lepotij Šempeterske cerkve in stoji na štirih bronastih

stebrih, ki so po 90 čevljev visoki. Na vsakem stebri (dva stebra tehtata več kot 558 centov) stoji 17 čevljev visok, pozlačen angelj. Krog oltarja 112 lamp gorí. Pod oltarjem je pa prekrasno ozaljšan obok, v kterem so svetinje sv. Petra shranjene. Pri velikem opravilu so posebno imenitne te-le šege. Berilo in evangeli se bereta po dvakrat, najpred po latinsko, potem po gerško. Pred zavživanjem se podá papež na prestol nazaj, kardinal pa, ki pri maši streže, da sv. hostijo nekemu duhovnu v roke, ki jo k prestolu nese in jo tu povzdigne in zdaj jo sveti oče moli. Enako vzamejo tudi sv. kelih z oltarja in ga k svetemu očetu neso, ki ga moli. Papež zavžije stojé na prestolu, sveto kri pa prejme po srebrnej cevi. Tako se tudi drugi duhovni na strani sv. očeta obhajajo. Potem pa se vrnejo zopet k oltarju in očistijo kelih in cev. Vsi kardinali, nadškofi in škofi med svetim opravilom kapo v roci držé in stojé; drugi duhovni pa in imenitniki, ki v kapelo priti smejo, klečé. Sveti oče se podá potem s trona ali prestola k oltarju, dokončá sv. mašo in ljudstvo blagoslovi.

Zdaj se začne slovesna procesija h kronanju vzdigovati. Papeža nesó na stolu pod

*) To je bilo prej, dokler je bil papež tudi posvetni vladar. Kronanje Leona XIII. se bo vršilo privatno (jutri 24. t. m.) v vatikanski kapeli. Vred.

nič, kar bi mogli zgubiti, nasprotno se pa marsikakih priboljškov nadejamo.

Politični pregled.

V Ljubljani, 22. februarja.

Avstrijske dežele.

V državnem zboru obravnavajo colnino. Glede rajža prizadevali so si nekteri poslanci, da bi Tirolci tudi v prihodnje od njega ne plačevali colnine, pa večina je ta navset zavrgla. Bärenfeind je nasvetoval zaradi domačega kmetijstva colnino od volov in bikov od 4 gl. povikšati na 5 gl., pa tudi ta predlog ni obveljal. — V odgovoru, ki sta ga v sredo dala ministerska predsednika državnega zboroma na interpelacijo o vzhodnem vprašanju, rekla sta, da so poročila ruskih listov o sklepanju miru resnična. Kolikor te obravnave zadevajo naše cesarstvo ali druge države, ki so bile podpisale pariško pogodbo, nimajo toliko časa nobene veljave, dokler jih ne bode rešila konferencija ali kongres, ki bode gotovo vzhodno vprašanje vranal in stalen mir povzročil. Iz tega odgovora je razvidno, da si je Andrassy v vnanji politiki ostal dosleden in da je bilo grozjenje Madjarov z vojsko le prazen strah.

Na Koroškem se bodo volitve za deželni zbor vršile v kmečkih srenjah 22. marca, v mestih in trgih 27. marca, v velikem posestvu pa 1. aprila.

Slavnost na Českem. Letos bode 500 let, kar je umrl kralj česki, cesar Karl IV., in sicer 27. listopada 1378. Ker je za Česko poln zaslug, pravi „otec vlasti“, sklenili so zastopniki glavnega mesta Prage 11. t. m., da hočejo dostojno obhajati ta slavni spominj meseca novembra dva dni, in da se takrat odpreti ima novi most Podskalski.

Vnanje države.

Iz Rima nekteri listi vedo povedati, da ste bile prvi volitvi novega papeža brezvpešni in da je kardinal Pecci šele pri tretji volitvi v sredo dobil 36 glasov. To videvši piše Fanfulla, je kardinal Franchi s svojo stranko pritrđil tej volitvi, kar je storil tudi kardinal Segur, ki je papežu naznanil, da mu je prinesel od francoskih škofov 1 milijon

nebon. Med vriskanjem ljudstva gre procesija skoz špalir, ki ga narodna straža, pešci in Švajcarji naredé, na mostovž, ki je nad vratmi Šem-Peterske cerkve, kjer sicer tudi papeži blagoslov ljudstvu delé. Sveti oče se vsede na prestol, da ga cela nezimerna množica, ki se na Šem-Peterskem trgu zbere, viditi zamore. Pred kronanjem moli dekan kardinalov nad papežem, mu srečno vlado od Boga sprostiti. Po molitvi vzame prvi kardinaldiakon svetemu očetu kapo z glave in mu dene z dekanom kardinalov trojno zlato krono (tiaro) gori z besedami: „Prejmi s tremi kronami kinčano tiaro in vedi, da si oče kenezov in kraljev, vladar sveta in namestnik našega Gospoda Jezusa Kristusa, kteremu hodi čast in slava na vekomaj. Amen.“ Ko se še več družih, v to namenjenih molitev odmoli, se sveti oče vzdigne in ljudstvu blagoslov ali žegen podeli. Nezmerno vriskanje se zdaj začne, na gradu pokojo topovi, vse trume streljajo, godba regimentov in vsi zvonovi velicega mesta se glasé. Zdaj slovesnost kronanja neha in papež se v svoje poslopje vrne. Zvečer je mesto prekrasno razsvitljeno; naj lepši pogled daje pri tej priložnosti razsvitljenje Šem-Peterske cerkve in njene veličanske kuplje.

frankov Petrovega peneza. Med kardinali ni nobenega Segura in vse to je ravno tako izlagano, kakor novica, da so Pij IX. svojemu nasledniku zapustili 3 1/2 milj. frankov letnih dohodkov, kar smo omenjali tudi v „Slov.“, ker iz Rima se „Vaterlandu“ iz zanesljivega vira piše, da tam o silni zapuščini Pijeve prav nič ne vedo. — Izvolitev novega papeža se je ob 1 1/2. uri popoldne s pomola zunaj vatikanske bazilike naznanila zbrani množici, ki je to poročilo sprejela z veselimi živio-klici, potem pa drla v cerkev, kjer se je ob 4 1/2. uri pokazal papež Leon od navzočih živahno pozdravljen, kterim je odmolivši s kardinali „Benedictus“ znotranjega pomola podelil svoj blagoslov. 21. t. m. zjutraj so se papežu v sikstinski kapeli poklonili kardinali, popoldne pa tuji poročniki. Novi papež so kardinala Schwarzenberga izvolili za prokamornika.

V Nemškem državnem zboru je knez Bismark pojasnoval prusko politiko v vzhodnem vprašanju, ki je največ pripomogla, da je vojska med Rusijo in Turčijo ostala osamljena. Nasprotnike Rusije je ta govor silno poparil in otožno javkajo, da je Bismark Rusom prijazno govoril.

Rusija in Turčija nadaljujete obravnave zaradi sklenitve miru ter ste objavile dotične pogoje. Kongres ali konferencija tedaj ne bode imela veliko opraviti, ampak le naznanje vzeti, kar se boste omenjeni državi dogovorile Rusija med tem skrbi, da nobena država ne bode oporekala, in nadaljuje priprave za vojsko ter hoče dotični državi siloma usta zamašiti. — V Carigradu so zaprli Sulejman pašo in ga hočejo postaviti pred vojaško sodnijo. — Namesto Server-paše postane Savfet paša minister vnanjih zadev.

Izvirni dopisi.

Iz Mokronoga 19. februarja. (Zadušnice po Piju IX.) Še nam je v spominu 3. junija preteklega leta, ko je vesoljni svet obračal svoje oči proti večnemu Rimu, še se spominjamo, kako je oni krasni dan odmevala gora in plan v mogočnem streljanju neštevilnih možnarjev, še nam v spominu migljajo nasproti žarni kresovi po gričih prijaznih — in med vse to, a kako veličastno donijo vbrani glasovi zvonov z neštevilnih stolpov belih cerkva! In veseli obrazi si šepetajo nasproti: to velja Očetu našemu, očetu krščanstva! ki obhaja svoj slavni dan, le redek v zgodovini papeštva. — In zopet donijo zvonovi od blizo in daleč — a resno in milotuzno: oni pojejo istemu Očetu zadnje slovo. Pij IX., upamo, obhaja še slavnější dan svojega vhoda med tisto družbo, kjer cerkev, ktere poglavar je bil, praznuje vekomaj svoje zmagslovje. Kakor katoliški svet zdaj žaluje, tako ga vendar le navdaja neka sladka zavest, ker v teh dneh zmaguje zopet oni „duh, ki podobe višje ljubi.“ (Koseski.) Tudi neznatni kraji sveta to potrjujejo. Od vseh strani se sliši in bere, kako so si ljudje prizadevali bolj skazati še zadnjo ljubav „ljubljenču“ katoliškega sveta. A reči smem, da pri nas po svojih močeh nismo v tem zaostali. Razun tega, kar je bilo od visokočastitega škofijstva zapovedano, smo pri nas imeli še mrtvaške dnevnice, in sicer v nedeljo po navadnem opravilu večernice in libero pri mrtvaškem odru; v pondeljek en tečaj jutrnice s hvalnicami, nato requiem in libero; v torek zopet requiem z libero. Katafalk se je nalašč za te mrtvašnice napravil ter prav mično okinčal, kakor je na deželi mogoče, z mnogimi svečami, cvetlicami in znamenji papeževe časti. Tiaro, palico

in križ je blagovoljno izdelal prav lično tukajšnji graščinski oskrbnik, za kar se mu izrekata javna zahvala. Ljudstva je prišlo vselej dokaj čez navado. In tako smo velikemu Piju izkazali zadnjo čast ter se razšli z upanjem, da previdnost božja skoraj nakloni katoliški cerkvi poglavarja, ki bi bil enacega Pijevega duha.

Iz Moravške doline, 19. februarja. (Požar, brizgalnice in gasitevi.) 18. t. m. proti noči je pogoril lep, 12 štantov velik še ne star kozolec posestnika Janeza Urbanija, po domače Kocja z Drtiške gorice. Na vpitje da gori, in na plat zvona bitje hipoma je priteklo iz okolice veliko ljudi na pogorišče. Tudi brizgalnico je pripeljal iz Moravč posestnik Martin Oblak; brizgalnica je kaj koristna naprava za gasiti, zato bi bilo želeti, da bi občinski predstojniki in zavarovalnice delali na to, da bi si vsaka soseska napravila vsaj eno brizgalnico. Dalje naj bi občinski predstojniki in častita duhovčina ljudi podučili z besedo, po pratikah in časnikih, da ni lepo in zaslužno pri požaru kar gledati s praznimi rokami, kakor imajo nekteri navado, ampak da je treba seboj prinesiti ženskam posode za vodo nositi, možkim pa kavko ali kake za ogenj razpotegniti itd.. Kako da je nastal požar, in je bil li posestnik zavarovan ali ne, tega nevem: le to še omenim, da kdor še ni zavarovan naj tega ne odlašá, dokler ne bo še prepozno.

Domače novice.

V Ljubljani, 23. februarja.

(Deputacija avstrijskih katoličanov) se bode podala v Rim, da se pokloni sv. očetu Leonu XIII. Kdor se hoče tej deputaciji pridružiti, naj se pismeno ali osebno oglasi pri predsedniku družbe katoliške v Ljubljani, veleč. g. proštu Antonu Jarcu. Čas, kedaj da deputacija odrine, se bode naznanil pozneje.

(Mestni odbor) je imel včeraj sejo, o kateri obširneje poročamo prihodnjič. Za danes le o pomnimo, da se je g. Andrej Malič odborništvu odpovedal.

(Slovensko gledališče.) Zadnja predstava sme se po vsem izborna imenovati. Igra „beli lasje — mlado srce“ je prav prikupljiva in ljuba. G. Šusteršič je imel hvaležno nalogo veselega in dobrega starčka, in jo je dobro izpeljal. Druga igra „ob žetvi“, ki jo je ranjki J. Mohorčič poslovenil iz poljščine, kaže nam nekaj obrazov poljskega življenja in mišljenja. Gospica Mancetova pakazala je v obeh igrah svoj igralni talent, in nam obeta postati izvrstna gledališka moč. Tudi gospica Nigrinova je za mlado baronico kakor ustvarjena. Gosp. Kocelj dobrovoljne možake vselej dobro predstavlja. Tudi gosp. Schmidt se zamore le pohvaliti. Godba, ki je igri vpletena, nema nič posebnega v sebi, vse je preveč primitivno. V glasbenih stvarih imamo menda mi Slovenci kot mejaši Italijanov bolj izobražen okus. Zastran iger pa bi ne škodovalo, ko bi jih več predstavili iz poljščine in ruščine, in ne vedno le nemških in francoskih. Poštena pravnost in slovanski duh, ki vejeta na pr. po igri „ob žetvi“ človeku kaj dobro de! — Jutri 24. t. m. se bode predstavljala burka s petjem „Robert in Bertram“, in to na občeno zahtevanje“. Burka je zaradi izvrstnega muzikaličnega dela g. Stöcklina prvokrat jako dopadla, toraj se je nadejati polnega Talijnega hrama. Opozorujemo tudi vnanje prijatelje slovenskega gledališča na to izredno predstavo.

(Slaba banka.) Ljubljanskemu „Tagblattu“, ki se ne more nikdar naveličati, da grdi narodno stranko zaradi banke „Slovenije“, pri-

poročamo v berilo sledeče: Nemška vlada je ustavila delovanje banke „Norddeutsche Lebensversicherungsbank“, ker se je pokazalo, da ta banka jako nerealno (t. j. goljuhivo) postopa. Poškodovanih je po tej banki nič menj ko 10.500 oseb! Tedaj tudi na Nemškem ni vse zlato, kar se sveti.

(Zahvalnica) za izvolitev novega papeža se bo obhajala jutri po vseh farnih cerkvah. V stolnici jo bodo obhajali knez in škof sami, ter so k njej povabili tudi vse vrade.

Razne reči.

— O spalnici Pija IX., v kateri so papež umrli, pripoveduje neki dopisovatelj, kateri je po umrtji papeževem obiskal sobe papeževske (gl. Čech št. 38): „To je mala, priprosta čumnata z enim oknom na trg sv. Petra. Čumnata ima dvoje duri, ene držijo v prednjo dvorano, druge v knjižnico. Pri prvih durih stoji ležišče, enojna železna postelja, dost ozka, tudi blazine in odeje so navadne vrste. Med posteljo in durmi v knjižnico stoji pisna mizica Pija IX. in pred mizico stojita dva stola z ročaji z usnjem prevlečena. Na pisni mizici stoji velik križ in med dvema podobama (statvama). Petra in Pavla majhna ura, in nje kazalo drži na 3/4. Na pisni mizici so stale samo tri knjige poleg pisnih potreb. Nasproti pisni mizici, stoji velika prosta mehka klop (divan) na kateri je počival Pij IX. popoldne. Poleg divana je klečalnik, in nad njim se nahaja prekrasna marmorna podoba brezmadežno spočete Device Marije. Po obeh straneh edinega okna nahajajo se skrinjice ali predalec, v katerih so sv. Oče shranovali spominke, svetinje, dragotinj, s katerimi so pri zasebnih zaslisanjih obdarovali goste svoje. V obloku pri oknu stoji stol naslonjač, na katerem so velikokrat sedevali gledaje na trg sv. Petra. To je vsa vredba spalnice papeževe. Tudi v drugih dvorinah ni bilo viditi krasote. Svile, žameta, zlata in drugih biserov ni bilo nikjer ne sledu; navadni človek ni mogel prosteje stanovati kakor papež Pij IX.

— † V Zagrebu je 21. t. m. umrl biskup in prošt Ivan Kralj v 86. letu svoje starosti. Ranjki je bil prijatelj vsemu dobremu in plemenitemu, piše „Obzor“, in je samo med zlobnimi ljudmi mogel imeti kakega protivnika. R. I. P.

— O č. g. Lorencu Berniku, fajmoštru v Kamnigoricah, se je v sredo govorilo, da je umrl. Kakor smo pa zvedeli, je sicer nevarno bolan, pa mu je nekoliko odleglo.

Spred porotnega sodišča.

(Dalje.)

V četrtek 14. t. m. je stal pred porotniki kmečki fant France Jeršin, tožen zaradi uboja. Šli so neko soboto zvečer fantje v Repče v vas. Tam jih je videl razsajalec Anton Brezovar, ter šel s kolom za njimi. Fantje so je spustili v beg ter pribežali memo „Soldatove“ hiše, kjer sta stala Franc Jeršin in Jamnik. Jamnik je tudi zbežal, Jeršin pa je zgrabil poleno, ter se je Brezovarju ustavil. Brezovar ga hoče vdariti s kolom, Jeršin pa ga v tem hipu vdari s polenom po glavi, da se takoj zgrudi in drugi dan umrje. Spričevalo gosp. župnika v Lipoglavu pové, da je bil Brezovar nemiren, za tepeže nagnjen razsajalec, Jeršin pa da je čednega, mirnega obnašanja. Tudi pr.če povedó, da je Brezovar za fanti s kolom v roci tekal, in da bi bil Jeršina gotovo vdaril, ko bi ga ta poprej ne bil. Zagovornik dr. Moše

povdarja, da se je Jeršin samo branil, ker mu je bil Brezovar že tako blizo, da mu ni mogel uteči. Zato porotniki priznajo, da tu ni govora o uboji, ampak da je Jeršin v samobrambi le predaleč šel; sodniki ga tedaj obsodijo le zaradi pregreška proti varnosti življenja na osem mesecev ječe.

Naj pri tej priliki omenjamo neke nepriličnosti, ki se je pri obravnavi pokazala.

Državnega pravdnika namestnik g. Mühlisen je namreč dolgo govoril zoper zatoženca v nemškem jeziku. Na to vpraša predsednik g. Čuber zatoženca: „Gospod pravijo, da ste krivi in naj vas obsodijo na pet let. Kaj imate na to odgovoriti?“ Kaj bo revež odgovoril, ki državnega pravdnika niti besedice ni umel?! Res je, da je imel slučajno dobrega zagovornika; pa če bi imel prav vsak zatoženec dobrega zagovornika, kar pa ni zmirom, vendar zagovornik vsega ne vé tako na tanko, ker ni bil pri činu navzoč, in tudi zna kaj pozabiti, kar utegne ravno zatožencu na misel priti. Če pa zatoženec niti ne razume, česa ga državni pravdnik dolži, potem se tudi braniti ne more. Silno potrebno se nam tedaj dozdeva, da mora državni pravdnik slovenski govoriti, kakor n. pr. Grdešič, če je zatožena stranka nemščine nevešča; ali pa mora kakor dela g. Kaprec, predsednik zatožencu vse posloveniti, kar je državni pravnik obdolževalnega povedal.

V petek 15. t. m. sta bila sojena Matija Kozel in Janez Cvirn zaradi hudodelstva rop. Cvirn je Kozla najel, da sta oropala Mico Hočvarjevo, ko je šla iz Kranja domu proti Cerkljam ter ji vzela 280 gl. Zatoženca sta jako spridena človeka, in krivdo drug na drugega zvrčata, kar jima pa nič ni pomagalo. Kozel je dobil šest let in Cvirn polpeto leto težke ječe. Tudi glede te obravnave imamo nekaj omeniti. Mi gotovo ne simpatiziramo s takimi ljudmi, kakor sta Kozel in Cvirn; pa to se nam zdi nepotrebno, da bi se zavoljo teh dveh grdila cela naša dežela. Državni pravdnik je rekel, da se ropi pri nas strašno množé, in če sodniki ne bodo ostro sodili, imeli bomo na Kranjskem kmalo tako nevarnost imetja, kakor med bašibozuki na Turškem. To pa ni tako. G. Grdešič naj si sestavi statistiko o hudodelstvih, in našel bo, da je pri nas primerno mnogo tepežev in ubojev; tativin je pa drugodi več, in ropov pri nas celo malo; na Dunaji se jih godi v enem mesecu več, nego pri nas v enem letu. —

V soboto so obsodili Jožefa Žumra z Vrha pri Ložu na pet let težke ječe, ker je nekega Tomšiča in še nekatere druge opeharil za 603 gl. češ, da jim bode pomagal neki zaklad izkopati. (Dalje sledi.)

Poslanica.

V štev. 16. Slov. se je nekemu ljubilo, popisati volitev občinskega odbora Podgorske županije, ki se je vršila 24. jan. t. l.

Kar se tiče postavnosti ali nepostavnosti te volitve, o kateri se v tem dopisu govori, bo o njej že deželna vlada razsodila.

Jaz sem pak vendar primoran svoje stališče varovati, ter izjavljam, da nisem nikakor kak zakoten pisatelj, kakor bi se moglo iz omenjenega dopisa sklepati, ampak da sem pisal pritožbo kot volilec, kateremu je cela stvar dobro znana.

Na zadnje me g. dopisnik imenuje poštarja v pokoju. Na to mu odgovorim, da sedaj ne potrebujem in tudi ne uživam kake penzije. — kajti službi poštarja sem se pred dvema letoma častno odpovedal, — ako bodem pa kdaj pokojnine potreboval, zagotavljam dopisnika, da ne bom ne njega, ne njegovih tovaršev nadlegoval, katerim je tolikanj žal, da se je volitev župana zaradi pritožbe po meni spisane začasno ustavila. Da bi se ne razlil ves žolč tem ljudem, jim povem v tolažbo, da med mnozimi tehtnimi vzroki naše pritožbe je tudi ta, ker jim iz tehtnih razlogov ne zaupamo pečata občinskega.

Dobropolje 15. februarja 1878.

Josip Jaklič.

V najem se daje od sv. Jurja t. l. naprej v Sucebrih, 3/4 ure pod Ljubljano pri cesti v Dol in blizo št. Jakobskega broda ležeča

hiša

z gospodarskimi poslopji, vrti, sadjem, njivami, zelnikom i. d.

Hiša ima 4 sobe, 2 magacina; oblokan hlev, prostoren za 20 glav, je tudi rabljiv kot magacin. (2)

Omenjena poslopja so zidane in z opeko krita, ter po legi in osnovi prav pripravna za mokarsko, vinsko ali drugo kupčijo

Pogoji najemčine se zvedó pri Mariji Dogan v Ljubljani.

Žitne cene preteklega tedna.

Za tiste, katerim nova mera in vaga še ni gladka, pristavili smo, koliko bi reči veljale po stari meri. 1 hektoliter znaša 3²⁶/₁₀₀ mernikov.

Reči	V Ljubljani		V Novem-mestu		V Kranju		V Mariboru		V Ptuj		V Ormužu		V Trstu		V Celovcu		V Zagrebu	
	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.
Pšenice (hektoliter)	9	30	10	20	10	40	9	50	8	50	8	80	—	—	9	12	8	90
(mernik)	2	85	3	51	3	20	2	91	2	61	2	70	—	—	2	80	2	73
Reži (hektoliter)	5	34	7	—	7	15	6	30	6	30	6	80	—	—	6	34	7	—
(mernik)	1	64	2	15	2	20	1	93	1	93	2	9	—	—	1	92	2	15
Jočmena (hektoliter)	5	85	5	30	6	50	5	40	5	30	5	40	—	—	6	28	5	20
(mernik)	1	80	1	63	2	—	1	60	1	62	1	66	—	—	1	91	1	16
Ajde (hektoliter)	7	30	7	28	6	50	8	—	6	10	4	60	—	—	6	45	7	40
(mernik)	2	25	2	22	2	—	2	46	2	9	1	40	—	—	1	98	2	30
Prosa (hektoliter)	6	35	6	—	6	66	6	40	5	80	7	80	—	—	4	46	7	60
(mernik)	1	95	1	85	2	6	1	97	1	72	2	49	—	—	1	36	2	36
Turšice (hektoliter)	7	32	7	30	7	60	6	40	6	20	5	—	—	—	5	46	6	40
(mernik)	2	30	2	24	2	32	1	97	1	91	1	53	—	—	1	60	1	97
Ovsa (hektoliter)	3	26	3	90	3	70	3	60	3	30	3	55	—	—	3	6	3	20
(mernik)	1	95	1	19	1	16	1	7	1	—	1	6	—	—	—	95	1	—